

HALLITUKSEN KOKOUS 5/2016

Aika: 24.10.2016 klo 18

Paikka: Jäälänmaja

Läsnä: Markku Vuolteenaho, puheenjohtaja
Kari Kainua, varapuheenjohtaja
Birger Ylisaukko-oja, jäsen, sihteeri
Ismo Uuskoski, jäsen
Risto Piirainen, jäsen
Juha Lumila 1. varajäsen
Raimo Untola, 2. varajäsen
Jukka Pekkanen, 3. varajäsen
Otto Moilanen, 5. varajäsen

Poissa:

Hannu Tukki, jäsen
Leo Karjalainen, 4. varajäsen

Lisäksi paikalla olivat Kari Tiri, Eero Marttila, Eero Laine

1. Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti osanottajat tervetulleiksi. Todettiin läsnäolijat.

2. Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

3. Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirjantarkastajaksi valittiin Ismo Uuskoski. Aiemmin sovitun käytännön mukaisesti pöytäkirjan allekirjoittavat hänen lisäkseen puheenjohtaja ja sihteeri.

4. Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen

Kutsun mukana lähetetty työjärjestys hyväksyttiin sillä lisäyksellä, että kohdassa Muut asiat käsitellään Toivo Kannisen suostumuspyyntö kuivatusvesien johtamiseen Kuusikon tilalle.

5. Tilannekatsaus

1. Taloustilanne

Maksuvalmius todettiin edelleen hyväksi, vaikka Metsäkeskuksen maksatuspäätöstä ei vielä ollut saatu. 43 henkilöjäsenelle ja kahdelle yhteisöjäsenelle oli lähetetty viesti maksamattomasta jäsenmaksusta.

Hallitus päätti, että liittyessään jäseniksi uudet jääliläiset vapautetaan jäsenmaksusta liittymisvuonna.

Jäsenmäärän kartuttamiseksi ja informaatiokanavien lisäämiseksi päätettiin selvittää yhdistyksen liittyminen facebookiin. Selvityksestä vastaavat sihteeri ja Ismo Uuskoski.

2. Vesienhoitorakenteet

Kalamäen ja Kokkohaaran lietteenkeruualtaat on pumpattu. Kokkohaara saatiin täysin tyhjäksi, mutta Kalamäen padot vuotivat niin, että vesi aleni vain noin puoli metriä. Kalamäen altaasta pumpattiin "imurointitekniikalla" lietettä noin 3000 kiloa kuiva-aineena määritettynä. Kokkohaaran lietemäärää ei mitattu.

Heikkisentien rummun kaide on korjattu.

3. Kiimingin – Jäälän vesienhoitotoimikunnan kokous

Todettiin, että toimikunta oli kokoontunut 19.9.2016. Kokouksen muistio oli jaettu osanottajille kokousaineistossa

4. Tutkimukset

Käytiin läpi kalastustutkimuksen tulokset. Tutkimusraportin mukaan ahvenet ovat selvästi kasvaneet ja särjet vähentyneet. Kalakannan rakenteen todettiin olevan kunnossa. Hoitokalastusta jatketaan edelleen, ja tilannetta seurataan kalastustutkimuksella noin kolmen vuoden välein. Kalastuskunnalle esitetään verkon silmäkorajoitusta 45 – 55 milliin riittävän petokalakannan vahvistamiseksi.

Käytiin läpi vesianalyysitulokset. Niiden mukaan typen liukoisten fraktioiden reduktiot ovat hyvin suuret. Tulos vastaa myös edellisten kesien havaintoja. Fosfaattifosforin osalta reduktio on pienempi mutta jokseenkin systemaattinen.

Fosfaattifosforin osalta on tullut esiin analyysiongelma. On käynyt ilmi, että tavanomainen menetelmä vapauttaa sitoutunutta fosfaattifosforia analysointivaiheessa, mikä yliarvioi fosfaattifosforin määrää. Todellisen määrän selvittäminen edellyttäisi näytteen suodattamista ennen analysointia.

Käydyssä keskustelussa todettiin, että ongelma ei ole aikaisemmin tullut yleisesti esiin. Tavanomaisen menetelmän katsottiin kuitenkin edustavan suhteellisesti fosfaattifosforin esiintymistä. Koska fosforia on joka tapauksessa vesistössä runsaasti, fosfaattifosforin absoluuttinen määrä ei ole ratkaiseva, kun otetaan lisäksi

huomioon, että järvessä sitoutunutkin fosfori voi muuttua liukoiseen muotoon happamuuden, pH:n muutoksen tai muun vastaavan vaihtelun seurauksena. Päätettiin, että jatkossa fosfaattifosfori tutkittaisiin sekä tavanomaisella menetelmällä että suodattamalla. Lisätutkimuksesta syntyy lisäkustannus.

Tärkein seurantaparametri on kiintoaine. Korteojalla kiintoaine näyttää systemaattisesti nousevan kosteikon kohdalla. Selitykseksi on arvioitu systeemin ohittavaan ojaan purkautuva pohjavesi, joka tuottaa erittäin paljon rautasaostumaa. Kalamäessä puolestaan on hankala näytteenoton ongelma. Kiintoainetta laskeutuu erittäin paljon Kalamäen ja Kokkohaaran väliseen, noin kilometrin mittaiseen Saarisenojan uomaan. Tämän laskeuman suuruutta ei saada näytteenotossa näkymään. Vaikka tulovesinäyte otetaan pintavedestä, normaaleissa virtausoloissa kiintoaineen reduktio on silti merkittävä. Muut havainnot osoittavat erittäin suurta kiintoainekertymää uomissa ja vesienhoitorakenteissa.

Vaikuttavuuden arviointia vaikeuttavat erityiset vesiolosuhteet. Kesän 2015 tulovesivolyymi oli tavanomaiseen nähden noin nelinkertainen. Myös kuluneen kesän tulovesivolyymi vastasi heinäkuun alkupuolelta lähtien edellisen kesän volyyymiä. Vesienhoitorakenteiden vaikuttavuutta ei ole vielä kertaakaan voitu arvioida ns. normaaleissa vesiolosuhteissa.

Päätettiin, että jatkossa tulovesiä tarkkaillaan lisäksi Kokko-ojasta ja Saarisenojasta Kokkohaaran kosteikon yläpuolelta.

Keskustelussa nousi esiin kevättulvan mahdollinen huuhteluvaikutus, joka saattaa kuljettaa uomiin sedimentoituneen lietteen Jäälinjärveen. Päätettiin mitata painolevyn uppouma Kalamäen ja Kokkohaaran välissä olevalta polkusillalta ennen vesistön jäätymistä sekä kevättulvan jälkeen. Jukka Pekkanen selvittää, olisiko esim. ammattikorkeakoululta saatavissa jatkuvatoiminen sameusmittari kevättulvan ajaksi. Mittarilla voisi selvittää, lisääntyykö tulvaveden kiintoainepitoisuus niin, että se voisi indikoida kiintoaineksen huuhtoutumista.

Kuluneena kesänä Jäälinjärvessä ei todettu sinilevää. Edellisen kerran Jäälinjärvi on ollut vapaa sinilevästä vuonna 2008. Limalevää esiintyi satunnaisesti. Sen aiheuttama uintihaitta on yleisesti koettu pienemmäksi kuin taannoin.

Rauta-humus –tutkimus on herättänyt jonkin verran kiinnostusta SYKEssä. Asiaan kävi tutustumassa viisihenkinen tutkijaryhmä. Syksyn aikana pyritään saamaan analyysi lietteen koostumuksesta. Tarvittaessa yhdistys voi osallistua kustannuksiin pienellä panostuksella. Talven aikana pyritään saamaan aikaan tutkimusohjelma.

Oulun kaupungin, ELY:n ja Oulun yliopiston hankkeena pyritään käynnistämään Kalimenjoen tutkimushanke. Siinä yhdistyksen kannalta erityisen tärkeä osa on Jäälinoja.

Yliopisto valmistelee EU-hankkeena NIMBUS-nimistä tutkimusohjelmaa, jonka tarkoituksena on kehittää uusia menetelmiä hajakuormituksen monitorointiin ja hallintaan. Yhtenä tutkimuskohteena on raudan kulkeutumisen mittaaminen ja mallintaminen. Yhdistys on ilmoittanut tukevansa hanketta.

VYYHTI-hankkeen ohjausryhmä valitsi puheenjohtajakseen Birger Ylisaukko-ojan. Hanke on ehdottanut selvitettäväksi, olisiko Jäälinjärven valuma-alueella mahdollista käynnistää pieniä kiinteistökohtaisia kunnostushankkeita. Hallitus suhtautui ehdotukseen myönteisesti.

Hallitus totesi, että VYYHTI-ohjausryhmässä on suurelta osin samoja tahoja ja henkilöitä kuin Kiimingin – Jäälin vesienhoitotoimikunnassa.

Jukka Pekkanen esitteli bioremediaatiohankkeen vaiheen. Altaiden hoitolaiturit ovat valmiit. Testausta varten syksyn aikana tehdään yksi varastojuuristen kasvien talvehtimisallas. Muut altaat rakennetaan talvella ja otetaan käyttöön keväällä. Jukka Pekkanen etsii rakentamiseen tarvittavan tilan.

6. Kiintoaineilmiön hallinta

Kiintoaineen määrä on todettu suureksi. Analyysitulosten mukaan järveen tuleva kiintoainevolyymi vaihtelee olosuhteista riippuen 10 – 70 tonniin kesässä kuiva-aineena määritettynä. Kuluneena kesänä lietealtaista pumpattiin karkeasti arvioiden noin 5 tonnia. Vielä ei ole selkeää käsitystä siitä, miten rakennettuja järjestelmiä olisi käytettävä ja mihin ne riittävät. Kiintoainepoistumaa pidettiin kuitenkin merkittävänä myös siitä syystä, että myös suuri määrä fosforia rautaan sitoutuneena.

Kiintoaineilmiö on voimakkaimmillaan kesällä. Esitettiin arvio, että lämpötilasta riippuva viskositeetti saattaa olla yksi selitys ilmiön säännölliseen syklisyyteen. Sivuttiin myös mahdollisuutta jatkuvatoimiseen lietteenpoistoon keruualtaista.

Korteojan ”kuivan uoman” rautaongelma olisi helposti poistettavissa padottamalla vesi kosteikon tasoon ja ohjaamalla se kosteikkoon. Ranta-alueen omistaja ei edelleenkään tähän suostu. Keskusteltiin vaihtoehdosta, että pato rakennettaisiin välittömästi pohjaveden purkaukohdan alapuolelle, jolloin alempana ojassa vesi ei nousisi. Maanomistajalle ehdotetaan tätä vaihtoehtoa.

Keskusteltiin mahdollisuudesta erottaa Jäälinjärven päästä parin hehtaarin suurinen alue lietealtaaksi, mistä liete olisi tarvittaessa poistettavissa imuruoppauksella. Päätettiin jatkaa toteutusedellytysten selvittämistä. Teknisesti hanke olisi melko helposti toteutettavissa.

7. Edunvalvontatoimet

Todettiin, että yhdistys oli 1.3.2016 tehnyt Oulun rakennusjärjestyksestä muistutuksen, jossa oli esitetty rantavyöhykkeen säilyttämistä, pohjaveden alentamisen välttämistä sekä hulevesien tarkoituksenmukaista käsittelyä. Oulun kaupunginvaltuusto on vahvistanut rakennusjärjestyksen 10.10.2016. Yhdistyksen muistutus on otettu osittain huomioon.

Ns. Jäälinrannan asukkaat olivat toteuttaneet rannan kunnostushankkeen, joka koski seitsemän kiinteistön aluetta. Hankkeen tarkoituksena oli parantaa rannan virkistyskäyttömahdollisuutta ja kalojen kutualuetta. Kokemuksen perusteella oli laadittu luonnos rannankunnostusohjeeksi. Todettiin, että vesikasvien niittäminen ja kerääminen on järven kannalta edullista. Kasvit pitäisi niittää niiden ollessa vihreitä, jolloin ravinteet eivät vielä ole ehtineet varastoitua juuriin. Kasveja voitaisiin myös harventaa poistamalla niitä juurineen. Tämä tehostaa ravinteiden sitoutumista. Maalämpöputkien sijoittamisessa tulisi ottaa huomioon muu vesialeen käyttö, esimerkiksi hoitokalastuksen vakiintuneet pyyntipaikat ja kutualueet.

Hallitus päätti, että ohje viimeistellään jaettavaksi ranta-asukkaille. Pohdittiin mahdollisuutta laatia koko järveä koskeva ”yleissuunnitelma”.

8. Maastotietopolkuhanke

Jäälin asukasyhdistys on päättänyt edistää polkusuunnitelman toteuttamista. Yhdistys on rakentanut kosteikon reitin varrella sijaitsevan Koitelin tilan lähetyviljälä, minkä vuoksi tilanomistaja katsoo kärsineensä vettymishaittaa. Hallitus päätti, että tilanomistajalle voidaan ehdottaa sopimusta, jolla vettymishaitasta kärsivä alue luovutettaisiin yhdistykselle pysyvällä käyttöoikeudella ja samalla yhdistys saisi alueelle johtavalle reitille kulkuoikeuden, joka palvelisi myös polkuhanketta.

9. Kustannusten korvaaminen

Lietteenpumppaustalkoissa Otto Moilasen puhelin on pudonnut lietteenkeruualtaaseen. Samassa yhteydessä on menetetty ajokortti, KELA-kortti, luottokortteja ja rahaa. Hallitus päätti, että vahinko korvataan Otto Moilaselle täysimääräisesti.

Hallitus uudisti periaatteen, että yhdistyksen toiminnasta jäsenille syntyvät kulut, kuten kilometrikorvaukset, päivärahat yms., korvataan verottajan päättämien perusteiden mukaisesti, mikäli jäsenet niitä laskuttavat. Vaikka kysymys on lähtökohtaisesti harrastustoiminnasta, kukaan ei ole velvollinen ottamaan yhdistyksen toiminnasta aiheutuvia kuluja kannettavakseen lukuun ottamatta jäsenmaksuja.

10. Viestintä

Todettiin seuraavat viestinnälliset tapahtumat:

- Rantapohja: juttu vaikuttavuudesta ja kaksi juttua venetsialaisista
- Jäälinsoudut: osallistuminen soutuun ja esittelypiste
- VYYHTI-ryhmän vierailu
- Vesienhoitotoimikunnan kokous ja maastokäynti
- SYKEN tutkijoiden vierailu
- VYYHTI-ohjausryhmän kokous

Keskusteltiin tilaisuuden järjestämisestä talkooväelle ja sopimus Kumppaneille (lähinnä maanomistajat). Asia siirrettiin seuraavaan kokoukseen.

Rannanomistajille päätettiin järjestää yhteinen tilaisuus keväällä. Näkökulma laajennetaan kunnostuksesta rannan käyttöön laajemmin.

11. Muut asiat

Päätettiin, että Kalamäessä sijaitsevat puut järjestetään ristikoksi kuivumisen edistämiseksi ja lahoamisen estämiseksi. Alueella vielä olevat jätteet kuljetetaan pois tulevana keväänä.

Todettiin, että valtakunnalliset vesistö kunnostuspäivät järjestetään Oulussa alkukesällä 2018. Asiaan on varauduttava tulevana kesänä niin, että kohteet ovat esittelykunnossa.

Toivo Kanninen oli teettänyt ojitussuunnitelman Laivakankaan pohjoisreunalle ja pyytänyt suostumusta johtaa kuivatusvedet yhdistyksen omistamalle Kuusikon tilalle, mistä ne kulkeutuvat pintavaluntana Saarisenojaan. Hallitus päätti antaa suostumuksen.

12. Seuraava kokous ja kokouksen päättäminen

Seuraava kokous kutsutaan koolle tarvittaessa, todennäköisesti tilinpäätöksen valmistuttua helmikuussa.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 21.15.

Vakuudeksi

Markku Vuolteenaho
puheenjohtaja

Birger Ylisaukko-oja
sihteeri

Pöytäkirja vastaa kokouksen kulkua

Ismo Uuskoski
pöytäkirjantarkastaja